NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 02.10.2026
Vår ref.: 202602601-73 Oppgis ved henvendelse

NVE godkjenner Statnett og Elvia sin endring av detaljplan for Stemmen transformator- og koblingsstasjon og tilhørende 420 kV ledninger og påpeker plikt – Ny kjøretrasé og justering av to mastepunkt

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til detaljplan for Stemmen transformator- og koblingsstasjon og tilhørende 420 kV ledninger mellom Stemmen transformatorstasjon og Kristiansand transformatorstasjon (heretter omtalt som detaljplan for Stemmen transformatorstasjon) i Vennesla kommune, Agder fylkes, datert januar 2026[1] og NVEs godkjenningsvedtak datert 17. april 2026[2]. Vi viser videre til e-posten fra Statnett av 8. september 2026 med søknad om ny kjøretrasé til mast nummer 178, justering av mastepunkt 172 og midlertidig mastepunkt på stasjonstomta.[3]

I dette dokumentet godkjenner NVE de omsøkte endringene og påpeker plikten til å gjennomføre anleggsarbeid iht. godkjente planer og tillatelser. Vi konstaterer at de omsøkte endringene allerede er gjennomført. Dette er et brudd på gitte tillatelser. NVE vil vurdere å følge opp bruddet videre som egen reaksjonssak.

1. Vedtak og vilkår

1.1. Vedtak om godkjenning

NVE godkjenner endringene som kommer fram av søknaden. Godkjenningen har hjemmel i den godkjente detaljplanen og:

- Statnetts konsesjon av 17. april 2026 for Stemmen transformatorstasjon, post nr. 11[4]
- Glitre Netts konsesjon av 17. april 2026 for Stemmen koblingsstasjon, post nr. 10[5]

[1] NVE-ref.: 202602601-13.
[2] NVE-ref.: 202602601-32.
[3] NVE-ref.: 202602601-70.
[4] NVEs ref.: 202317694-68
[5] NVEs ref.: 202318275-20

- Statnetts konsesjon av 5. januar 2026 for 420 kV Kristiansand-Stemmen, post 8[6]
- Statnetts konsesjon av 5. januar 2026 for 420 kV Kvinesdal-Kristiansand/Stemmen post nr. 12[7]

Godkjenningen gis på følgende vilkår:

- Endringene må være i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen og vedtak om godkjenning av detaljplan.

1.2. Dere skal orientere grunneiere og rettighetshavere

Vi ber dere orientere grunneiere og rettighetshavere om dette vedtaket så snart som mulig, og sende en bekreftelse til nve@nve.no, merket med «NVEs ref. 202602601», på at orienteringen er sendt.

1.3. Klageadgang og andre forhold som dere må være oppmerksomme på

Dette vedtaket kan påklages av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse. Se informasjon om retten til å klage på siste side.

Vi minner om at dere må innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

2. Bakgrunn for endringene

2.1. Ny kjøretrasé til M178

Statnett skriver at det ved en feil er beltet med gravemaskin frem til mastepunkt 178 gjennom restriksjonsområdet N4, som er en naturtypelokalitet med semi-naturlig eng. Ifølge endringssøknaden er det ikke praktisk mulig å få tilkomst til mastepunktet uten å ferdes gjennom engen, slik det var planlagt ved utarbeidelse av detaljplanen. Statnett mener det er mest hensiktsmessig å benytte kjøretraséen videre, fremfor å lage en ny trasé som berører andre arealer av engen, og søker derfor om ny kjøretrasé som vist i figur 1 under. Det framgår av endringssøknaden at kjøringen vil begrenses slik at skader i størst mulig grad unngås, og i hovedsak dreie seg om adkomst for gravemaskinen som skal grave fundamentet. Dersom det oppstår kjørespor vil disse repareres når arbeidet er gjennomført for å sikre revegetering og tilbakeføring av opprinnelig engvegetasjon.

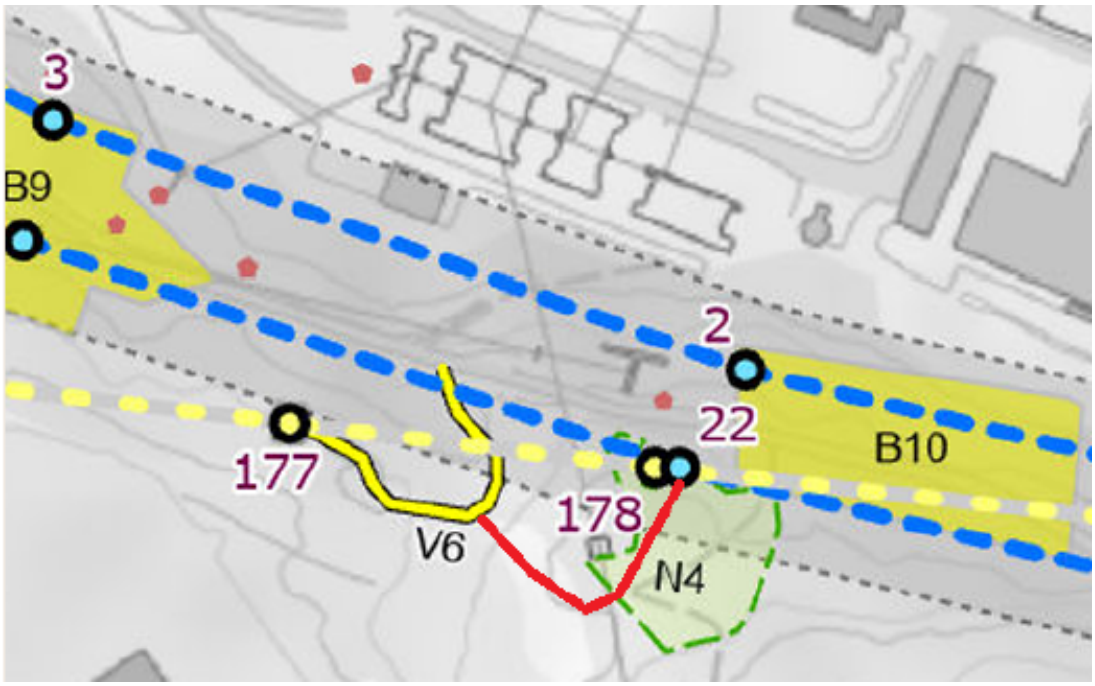
I e-post sendt til NVE 30. september 2026 utdyper Statnett at opprinnelig plan var å komme frem til mastepunktene fra nordsiden, langs eksisterende veg. Ved nærmere planlegging har det vist seg at terrenget her er for bratt, med stedvis steinskjæring mot vegen. Selve gravingen av mastefundamentene krever adkomst helt frem til mastepunktene, mens øvrig arbeid kan gjøres fra vegen.

[6] NVEs ref.: 202317694-51
[7] NVEs ref.: 202317694-48

Naturtypelokaliteten omkranser arealet rundt mastepunktene i de øvrige retningene, og gjør det derfor nødvendig å krysse lokaliteten. Videre opplyser Statnett om at de har vurdert tre ulike traséer, og begrunner den omsøkte traséen følgende:

- Den omsøkte traséen er flatere og sikrere enn de andre alternativene. Disse er vurdert som mindre egnet da de er brattere og sideskrånende. I tillegg er disse arealene dekket av krattvegetasjon som må fjernes og noe terrengbearbeiding kan bli nødvendig, slik at inngrepene blir større.
- I etterkant av detaljplanen ble utarbeidet, har Statnett blitt gjort kjent med at naturtypelokaliteten er avgrenset av et eksisterende steingjerde i sørvest. Dette har en åpning som gjør at den omsøkte traséen kan benyttes uten at gjerde skades.

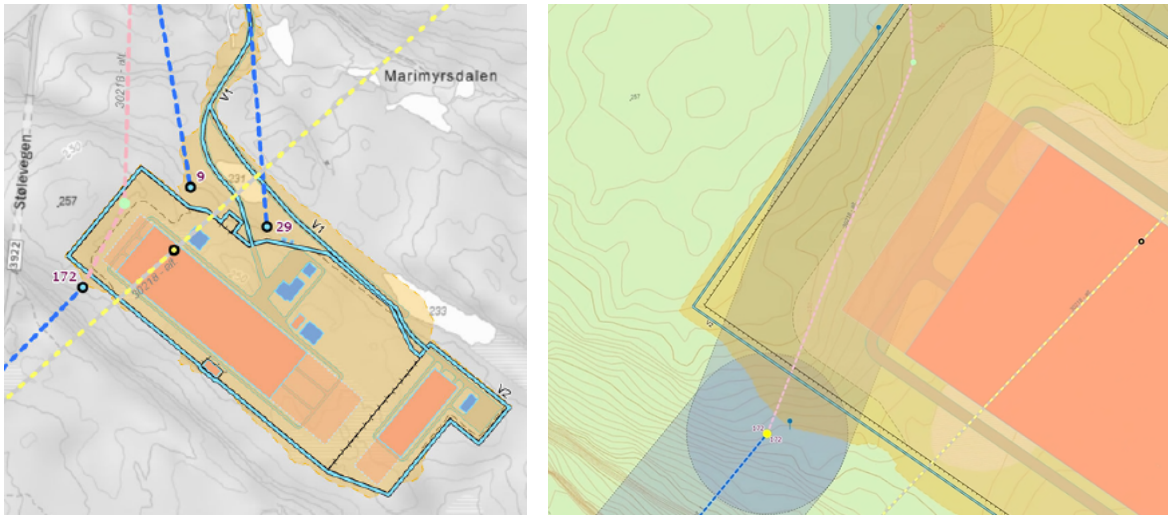
Når det gjelder virkninger skriver Statnett at konsekvensene av terrengkjøringen vil være små fordi kjøringen skal begrenses til et minimum. Traséen skal brukes til flytting av en gravemaskin frem til mastepunktet i forbindelse med graving til nytt mastefundament og etter hvert tilbakeføringen av eksisterende fundament. Selve arbeidet rundt mastepunktene vil forholde seg til føringene i detaljplanen. Øvrig kjøring på engen skal unngås og arbeidene med heising av masten og støping av betongfundamentene vil bli gjennomført fra den eksisterende vegen i nord, slik som opprinnelig planlagt.

Figur 1: Ny, omsøkt kjøretrasé til mast nr. 178 vist med rød strek. Gul strek viser midlertidig vei til mast nr. 177. Kilde: Endringssøknaden fra Statnett av 8. september 2026.

2.2. Justering av mastepunkt

Statnett skriver at ved teknisk prosjektering er fundamentene til to av mastene nærmest Stemmen transformatorstasjon opparbeidet noe annerledes enn det som er vist i detaljplankartet. En midlertidig mast på stasjonsområdet er flyttet ca. 10 meter, mens mast nummer 172 er flyttet ca. 6 meter, se figur 2 under. Begge mastene er fortsatt innenfor hhv. stasjonsområdet og klausuleringsbeltet.

Figur 2: Utsnitt av den godkjente detaljplanen (t.v.) og omsøkt endring av to mastepunkter (t.h.) Blå markører i kartet t.h. viser ny plassering, mens lysegrønn og gul prikk viser tidligere godkjent plassering. Kilde: Endringssøknaden fra Statnett av 8. september 2026.

3. NVEs behandling av søknaden

Energiloven åpner for å ikke kunngjøre og sende søknad om endring av detaljplanen på høring når det «finnes unødvendig».[8] Etter vår vurdering gjelder endringssøknaden mindre endringer som er godt nok opplyst i den tidligere saksbehandlingen til at vi kan fatte vedtak uten at endringssøknaden sendes på høring eller kunngjøres. NVE mener derfor at det ikke er nødvendig med kunngjøring eller høring i denne saken.

4. NVEs vurdering av endringene

NVE viser til at de omsøkte endringene og terrenginngrepene allerede er gjennomført, og konstaterer at dette er avvik. For nærmere vurdering av avvikene viser vi til kapittel 5 under.

Etter NVEs vurdering vil ikke justeringen av de to mastepunktene ha nye landskaps- eller miljømessige konsekvenser sammenlignet med den tidligere godkjente løsningen.

Når det gjelder den omsøkte terrengkjøringen, mener NVE at denne endringen øker de negative virkningene av tiltaket for naturmangfold. Vi er likevel enige med Statnett i at den

[8] Energiloven § 2-2 femte ledd (lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.)

beste løsningen, gitt de nåværende forholdene, er at ytterligere nødvendig terrengkjøring til mast nr. 178 gjennomføres ved å bruke samme kjøretrasé som Statnett allerede har benyttet. I den forbindelse viser vi til at det er viktig at Statnett begrenser kjøringen mest mulig, slik det er beskrevet i søknaden. NVE legger til grunn at gravemaskinen transporteres minst mulig fram og tilbake gjennom naturtypen, og at traséen ikke skal brukes til annen transport. Vi legger også til grunn at tiltakene som er beskrevet i detaljplanen, knyttet til forsterking av terreng for å unngå unødvendige skader i terrenget ved transport i eller nær våtmark, også gjennomføres her ved behov.

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er vurdert i konsesjonsvedtakene i detaljplanvedtaket. Endringene berører ikke naturmangfold som ikke ble vurdert i forbindelse med disse vedtakene. Vi har derfor ikke gjort nye vurderinger etter naturmangfoldloven kapittel II i dette endringsvedtaket.

5. NVEs vurdering av avvikene

NVE konstaterer at den manglende overholdelsen av restriksjonssonen og justerte plasseringen av de to mastepunktene er avvik fra detaljplanen datert januar 2026[9] og NVEs godkjenningsvedtak datert 17. april 2026[10]. Planen er felles for Statnett og Glitre Nett, men avvikene gjelder anlegg som bygges i medhold av konsesjoner som er meddelt Statnett. Inngrepet i naturtypen er også brudd på vilkår nr. 9 i Statnetts konsesjon for ny 420 kV kraftledning mellom Kristiansand transformatorstasjon — Stemmen transformatorstasjon, som lyder:

> *Naturtypen semi-naturlig eng på Støleheia skal sikres mot påvirkning i anleggsfasen. Området for lokaliteten skal ikke brukes til rigg- eller lagringsplass, eller kjøres i av anleggsmaskiner.*

NVEs vedtak om godkjenning av detaljplan gir Statnett og Glitre Nett tillatelse til å etablere anleggene slik det framgår av detaljplanen med vedlegg, herunder detaljplankart. NVE ser alvorlig på all arealbruk som ikke er i tråd med gjeldende tillatelser. Kravet om at bygging av energianlegg skal skje i tråd med en godkjent detaljplan, er etter NVEs vurdering viktig for å sikre at utbygging skjer med minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper. Det er derfor alvorlig at fastsatte restriksjoner, som skal sørge for ivaretakelse av miljø- og samfunnsverdier, ikke blir overholdt. NVE minner om at konsesjonsvilkår og restriksjonssoner fastsettes av en grunn, og at det er viktig at disse overholdes.

Vi har forståelse for at planene kan bli mer konkretisert og endret underveis. Samtidig forventer vi at konsesjonærer har et bevisst forhold til arealbruksgrensene og restriksjonene som ligger inne i detaljplanen dere sender til NVE for godkjenning. Vi forventer også at dere ved utarbeidelse av detaljplan vurderer gjennomførbarheten av anleggsarbeidet og arealbruken dere søker om godkjenning for.

Når dere oppdager behov for å fravike godkjent detaljplan, må dere så raskt som mulig ta kontakt med oss for å avklare nødvendig saksbehandling av de aktuelle endringene. Vi er

[9] NVE-ref.: 202602601-13.
[10] NVE-ref.: 202602601-32.

kjent med at endringer ofte krever rask saksbehandling, og vil tilstrebe å få til dette. I den forbindelse viser vi til kapittel 4.2.1 i NVEs begrunnelse for vedtak om detaljplangodkjenning, hvor vi minnet om at dersom det blir nødvendig med terrengtransport utenfor ledningstraseen eller riggplassene, må dette avklare dette med oss. Vi forventer også at dere har rutiner for å søke om nødvendige endringer dersom bedre løsninger oppdages senere i detaljprosjekteringen/anleggsarbeidet, før disse gjennomføres. Når tiltaket allerede er gjennomført før det omsøkes, vil det kunne binde NVEs vurderinger og hvilke løsninger vi godkjenner.

NVE viser til at det følger av energilovforskriften § 3-7 at konsesjonær skal praktisere internkontroll for krav til miljø og landskap, og at dette systemet blant annet skal inneholde oversikt over relevante lover, forskrifter og vedtak for anleggene og kart. Dette inkluderer også innholdet i konsesjoner, og i detaljplaner som er gjort til rettslig bindende krav ved NVEs vedtak om godkjenning. Vi viser videre til at det i vårt vedtak om godkjenning av detaljplanen er satt vilkår om at dere skal gjøre aktører som planlegger og bygger anlegget på vegne av dere kjent med detaljplanen og NVEs vedtak. Etter vår vurdering er avvikene i denne saken en indikator på svakheter i etterlevelsen av kravet i energilovforskriften § 3-7.

6. Påpekning av Statnetts plikt til å etterleve regelverk

NVE understreker viktigheten av å bygge anlegg og gjennomføre anleggsarbeidet i tråd med gitte tillatelser. Vi påpeker at Statnett har plikt til å etterleve alle krav som er satt i og i medhold av energiloven. Vi understreker at det er viktig at konsesjonærer avklarer eventuelle endringer av detaljplanen før planen fravikes.

Vi anbefaler Statnett å evaluere sine interne rutiner for å sikre at restriksjoner og krav i gjeldende tillatelser overholdes i kommende saker. Det er også viktig at Statnett har tilstrekkelige systemer for internkontroll, slik at denne typen avvik unngås i framtiden.

NVE konstater at avvikene er lukket ved NVEs vedtak av i dag om godkjenning av de omsøkte endringene. Vi vil legge avvikene og observasjonene som er presentert i dette vedtaksbrevet til grunn for planlegging og gjennomføring av eventuelle framtidige kontroller, herunder med etterlevelsen av kravet om internkontrollsystem i energilovforskriften § 3-7. NVE vil vurdere å følge opp terrengkjøringen i naturtypelokaliteten før det var gitt tillatelse som egen reaksjonssak.

Med hilsen

Marte Lundsbakken
Seniorrådgiver

Godkjent av
Matilde Anker
Fagleder

Anne Johanne Kråkenes
Seksjonssjef

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:
STATNETT SF
GLITRE NETT AS

Kopimottakerliste:
VENNESLA KOMMUNE
STATNETT SF - EMILIE AGNÆSS
STATSFORVALTEREN I AGDER
AGDER FYLKESKOMMUNE
GLITRE NETT AS - Ellinor Borgi

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs - epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.
Du kan anmode om utsatt iverksettelse av vedtaket	Du kan anmode om at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Klage på vedtak om samtykke til ekspropriasjon har utsettende virkning, med mindre det er truffet vedtak om noe annet.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32, 36 og 42.